

## שליפה מהירה ומיקוד ראייה

הרב חיים מושקוביץ, מורה מקצועי לקריאה במרכז 'אחיה' ומרצה במרכז להכשרת מורים

### שליפה מהירה ומיקוד ראייה

הגמרא (קידושין ל.) דורשת את הפסוק (דברים ו ז) "ושיננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד."

וכן המהר"ל בפירושו לתורה (גור אריה, דברים פרק ו פסוק ז) מרחיב "ושיננתם לבניך" שיהא דברי תורה מחודדין בפך. כי 'ושננתם' מלשון (ישעיה ה, כח) 'אשר חציו שנונים' (כ"ה ברא"ם). וממשיך "שיהא מחודדין בפך שאם ישאלך אדם בהם אל תגמגם בהם. והטעם, כי צריך שתהיה נקרא 'תורתו', דכתיב (תהלים א, ב) 'ובתורתו יהגה יומם ולילה', וגם נקראת קניינו, [דכתיב] (משלי ד, ב) 'כי לקח טוב נתתי לכם', ואם מגמגם בהן אין זה 'תורתו', ולא נקרא 'קניינו', שלא נקרא 'קניינו' אלא אם שלו הוא, ואם מגמגם בתורה ומסופק בה - אינו שלו לגמרי"

מאמר זה יהיה כהמשך לקודמו בנושא [הקניית האותיות](#), אולם חשוב לנו מאוד להפנים את הצורך בשטף ובשליפה מהירה. נתאר לעצמנו אדם הנלחם עם היצר על קימה בשעה מוקדמת. כמובן שהיצר בא בכל מיני תחבולות, מפתה את האדם ומשפיע עליו להישאר רק עוד קצת. לבסוף לאחר ארבע שעות של מלחמה עיקשת, ניצח האדם את היצר וקם לעבודת בוראו. מובן לכל בר דעת כי אין זה ניצחון אלא הפסד השעות שהן בבחינת מעוות לא יוכל לתקן. וכבר מנו חז"ל (אבות ג י) את שינה של שחרית בין הדברים המוציאים את האדם מן העולם.

כמו כן גם בנוגע לרכישת הקריאה, כל קושי, עיכוב או חוסר אוטומציה בפענוח, יבוא בהכרח על חשבון ההבנה בהמשך. ילד שחושב, לוקח לו זמן להיזכר, אם הוא לא שולף ואומר פירושו שהילד שמתאמץ, הוא לא יודע. גם אם 'בסוף' הילד מצליח ואומר, הדבר לא בא לו בקלות ואת התוצאות נראה בקושי בחיבור האות לתנועה, ובהמשך גם בקריאה רציפה ובזיהוי מילים.

לכן חשוב שנוודא כי הילד רכש היטב את האותיות, מסוגל לומר אותם בשטף ומוכן להתקדם לשלב הבא של חיבור האות עם הניקוד להברה.

נושא נוסף שראוי לתת עליו את הדעת הוא מיקוד ראייה. מיקוד ראייה היא הגדרה כללית לתפקוד של שתי העיניים בתאום ביניהם ובהתמקדות על מטרה אחת.

מיקוד ראייה לקוי בעיות הקשורות למיקוד ראייה באות לידי ביטוי כקושי של העיניים להתמקד יחד על מטרה, כשלעיתים אחת ו/או שתי העיניים לא ממוקדות כלל על המטרה (פזילה).

בעיות במיקוד ראייה עשויות להיגרם גם כתוצאה מחולשה של השרירים או מעודף פעילות שלהם והם יבואו לידי ביטוי בצורות מגוונות. התסמינים השכיחים ביותר הם עייפות, כאב ראש, מצמוץ יתר, שפשוף עיניים לעיתים קרובות, הימנעות מקריאה או משחק, חוסר נוחות בזמן קריאה.

קשיי מיקוד עלולים לגרום לילד גם עיכוב וקושי ברכישת הקריאה, אולם לעיתים נגרם לילד עוול בכך שהקושי מוסבר רק כקושי במיקוד ואנו מתעלמים מהצורך ללמד אותו את ידע האותיות, התנועות וכל השאר. נזכור כי גם את יש לילד קושי במיקוד והוא מטופל, כל עוד יש לו חסר גם בידע נלמד אותו ולא נרפה עד שישלים את החסר.

שנראה ברכה במלאכת הקודש ויהיו כל תלמידינו שולטים בחומר בדיוק ובבהירות, כמונח בקופסה.

לתגובות

חיים מושקוביץ

052-7170499

[a70499@gmail.com](mailto:a70499@gmail.com)